

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСНОХ У КРАЛЪОВИНИ СХС

Виходза раз у тижню.

Цена на цали рок 100 динари.

На 1/2 рока 50 Динари.

За Америку 4 долари на рок.

Рукописи и други писма треба
посилаи на адресу:

„РУСКИ НОВИНИ“ НОВИ САД
Београдска улица број 2.

Претплату на РУСКЕ - НАРОДНЕ
ПРОСВИТНЕ ДРУЖТВО, РУСКИ
КРСТУР (Бачка).

Рок VI.

Нови Сад, пятак 11. Октобра 1929.

Ч. 36 (244)

Як очувац свою народносц?

4. История.

Славна прешлосц народна може да дзвигне високо свідомосц у народу. Діла предкох указую драгу поколеньом, хтори приходза. Их славни діла служба як путеказ младшим генераційом. У народу, хтори свідоми своей минулосци, не так легко утрец нар. свідомосц. У человеку, хтори позна діла нар. великанох не так легко запауе цудзи дух.

И то на жалъ мало познате було у нас до тераз. Аж тераз почало ше вецей писац и читац о тих створох. Але не досц лем то. Литература рус-українска баж з такима ділами богатша, бо людае, хтори тоти книжки посали знали, же кед не инше, а воно приказоване предкох и их величайних ділох за нар. ствар може побудзиц нар. свідомосц. Читайме до вецей тоти книжки. Бо до там пишу за своїх прадідох, були то и наше прадідове, до робели и две були гевти, були и робели и наше дідове.

Можеме ше цешци, бо наша история славна — барз славна.

Шалено гутори кажди хтори гвари, же ми не жаме нїякей прешлосци, же наша прешлосц не славна. Таки человек лебо в глули и не розуми ствар, лебо не сце да розуми.

Читайме ліла рус.-укр. списательох, преучуйме народну прешлосц голкуйме ю нашому народу най зна хто му бул оцац, цо му

мако буц синове и синок синове.

Ище еден фактор, котрого дахтори людае беру до огляду при очуваню народносци, а то е

5. Вира.

Я думам, же вира не лем же не потномага претопїоване, але вона цо вецей чува народ од претопїованя.

Понайме лем братох Сербох и Хорватох. Народ едного кореня чезко не склада еден з другим, бо вира их розлучуе. Иего так и нас вельо зачувала вира од претопїованя за час мадярскей власци.

Дакле вира бави тельо у очуваню народносци, же трима гевтих, хтори су у едней народносци на икупу и на тот способ помага вира чуване народносци.

За то ми мушине остац вирни вири, у хторей зме ше родзели, тримајме ю, бо вона и з народного попатрунку велька зацїтїца против инвазиї цудзей народносци.

Его у кратко як очувац народносц. Тоти осебини народни чувац, усонершовац цешци ше з нїма. Цо будземе робитц, будземе робитц за народ, а народ хторого твора свідоми члени муши напредовац, муши ше розвивац и його будучносц будзе спїтла и красна.

На нас шор да робиме на тим — на нас интелїгентох народних — на нас гварим спаднул тот задаток, да чуваме свою народносц, свою рускосц. М. Конач.

ска у Нишу; Вардарска у Скопљу.

Отримоване шветох. Новим едним законом прелїсано шницким державним урядником шницких вирох, котри швета буду отримовац у своїх званиїох. Державни швета су лем два: Родадни дзель Й. В. Краля (17 дец.) и Дзель Зедїнєня (1 децембра). Греко-католицки званичїки маю тримац тоти швета: Крачунска шїлїя, Крачун два дїї, Богоявленїе, Вельки пятак, Воскресєнїе два дїї, Вознесєнїе, св. Кирил и Мет., Русадля (два дїї), Препероричє Зачатїє Богородїци.

Державна полиция будзе запровадзена по шницких вокзїях местох дзе тераз организована автономна полиция.

Абнормални дзеци. У нашєй держави ест вельо дзецох, котри не так розвинїти душевно як греба. У самєй сараєвскей облаци ест 3000 таких дзецох. Министерия дума ше вистарац о тим, же би ше таки дзеци виховали у окремних заведєнїїох.

Хасновити винаход. Кинетан Дьокїч видумал таку посцель и карцель, цо ше можу поскладац до едного куферчка на пол метра дугокого и 40 см. широкого. Тота посцель з карцельом чезка шницкого 11 килограми. Винаход будзе од велькей корїсци особєно за пугующих.

Погреб генерала Врангеля. В недаєлю припровадзєно з Брислу до Београду мертви цело главнокомандующого генерала Врангеля и там при участию шницких руских емїг-

рантох на ново похованє. Генерал Врангел княвел о-статнє жаданє, же би його цело було похованє у Београду.

Од жалю за жену. Ч. Лазарєвичови, уряднїкови при суботїцкей желзїници умарла недавно жена а вон ше так розжалєл, же одредзел вжац себе живот. Легнул на желзїну драгу и чекал воз. Медзитим патїли прешли понад нїм и не зробели му нїч.

Збили ше два терховни гайзїбани при Зиданим мосце у Словєнїи. Од людзох нїхто не настрадал але вецей вагони зніщєло а два вагони полни з угљом виврацєли ше до Сави.

Тарговина зос хмельом и того року стої на мертвей точкї. Дакце ше предало по 200 до 500 фун. за 100 килогр. Садителс хмєлю очекую яслишу цену, бо ше у Чєскей и Пємєцкей хмєль предава драгше и цєни ше дзвїгаю.

Свадзба з крадзєним пенєжом. Сдна худобна гдовица Холец з Београду по велїх рокох прїшла на концу до своей пенїї, котра єй на каси виплацена у суми од 18.000 дин. нїце од 1913. За тот час вона ше барз напатєла и набїдовала. Кед ше радосна врацєла дому, на трамваю украднул єй пенєж еден шїган. Накупєд себе нїяко цо му треба та пошол и по млоду. Док славєли так свадзбу полиция вошла до хїжки и шницких поланала. Млоди Нєшїч прїзнал, же вон украд пенєж але виявел, же од той суми нїч му не остало. Бїдва гдовица будзе и на далєй трапїц ше и бїдовац.

У нашим отечеству

Нове уредзєнє держави. Його Вел. Краљ потписал закон, по котрим ше наша держава будзе влац Краљовина Югославія а подзелєна будзе на 9 бановїнох. И то: Савска

зос седищєм у Загребу, Дунайска зос седищєм у Новим Саду; Дравска у Любляни; Вербаска у Баня Луки; Приморска у Сплїту; Дринска седище у Сараєву; Зєтєска у Цєтїню; Морав-

Русїни! чи сце себе и свою чєлядз записали за членох Руского Народного Просвїтного Дружтвa?

Нашо валали достању железницу.

Настоянѣом комесара бачкей области п. Мити Кличина виробени план, же би даедни бачки валали достади железницу. Плани уж предложени министерї на потвердење.

Єдна железна прага би була би длугока 49 км. и ишла би так: Вербас, Коцур, Шове, Куллин, Петровец, Гложан, Чиб и Паланка, а вец мостом далей до Сриму, Друга би виношела 50 км.

а вязала би Тополу, Байцу, Кулу, Руски Керестур, Лалич до Ходжаку.

Треца 85 км. ишла би од Темерину, Пашичево, Шове, Цивнице, Парабуч, Селепча, Бач и Вайска аж по Дунай.

Будованє ше дума препущити еднеї фирми, котра би мала право хаснованя приходах през 50 роки а вец по тим би прешли железници до державних рукох.

Пенєж.

У 1616 р. у Чехї, у Рахимсталу, жил граф Шлик, цо постал власником копальнї стрябла. Кед вон дознал, же одкаль тот драгоценни метал, вон справел я нього монету. Положил на ней знак патрона своего места Рахима, и назвал го „Рахимсталер“. Кед тот пенєж прешол до Немцкей там го прияли радо. Але практичен народ бул зей думи, же волац го таким другим меном не годно, и справел го на слово „талер“.

Назва „талер“ затримала ше и до наших мези Немцами и дедними Славянами; кед прешла тот налва до Голандїи вона ше преименела на „далер“, а у Англиї тот слово почалї итварити „доллар“. Як же зос Рахимсталу дошла до Америки монета цо завойовала рожка цали тивет?

Шпания почала напредовати у сили у тим часу, кед почалї гледац поза морїем стрябло и злато. Вона го нашла у Перу у Мексику. Мексикански копальнї стрябла булї найбогатши у швец. Шпания завойовала над двема жезиками западней полкули.

Английци ени теги роуспрезї на западней полкули набулї „доллар“, цо бул у стряберней монети складаней зос 8 часцох. (Прета же у Шпанцох приходзела најчастеїше на монетох цифра 8). Того часу монета була розрахована на 8, а не 10 единиц, и мала великї вплив за кристо роки после винаходженя Америки и була пануючим пенєжом у западних державох.

Кед Англия мала пельо меної стрябла на вивозованя до своих колонийох, американски колонисти у Новим Амстердаму и Масачузетс обрацелї увагу на перепанки, надривани на цверни цо их хасновалї експрей Индийци як пенєж. Зос черепанкох направелї пацерки, крапше їх ишладней и предвирапої да їх мож поздравити. На острону „Лонд Айленд“ булї велї черепанки, котри ше далї преробил, и там Индийци основалї фабрику перепанки. Колонисти зос Европи нацлвдованї почалї Индийцох, а же малї крапну роботу, та франки их превителї. Але уж тельо було тих пацеркох, же страцелї цену.

У других Американских местох у Мерилсдан и Вирджинї, населеници зробелї себе пенєж зос того добра яке малї прирукох. Вец жителї мунелї ше служити зос тим пенєжом аждик не пришилї английски кораблї, котри им принелї шпелїски преземси до каждодневного животу и прималї од нїх за пенєж „доган“ яки ше тим хасновал.

У развитку пенєжа була перевага злата над стряблом. Стрябло пановало як металовк пенєж од 200 роки пред Цезаром аж до другой половини XIX. столїтя. Злато, правда, було вше основна пенєжовой вредности, гоч и не хаснованей, але ценейей як найвекша вредности. На доказ у старе завитних псалмох находзиме хвалу на заповидо Божи: „И вецей их ценїм як злато, як найвекшеїше злато“.

Останї цар Индий, Кресциг славу найбогатшого человека прето, же раховал шикри свойї скарби у злату, котре доставал з лектїей часки зос лиску рижї Пастоль. Дарїї Велки, цо пановал од 521 до 485 р. пред Христом та заведол у своей держави платну валуту, котру назвал „дарик“, поминел тоту наву од перского слова, цо знача „злато“.

Ипшак на торговских пияцох уживалї злато рижки. Стрябло заступало його и булї найкрапнї пенєж од часу, кед ваступало мїц. Злато ишло аж теги кед торговина ишла на велики суми, так же иплата стряблом булї мала. Але зато мало едну хибу: него було на мало.

Аж у 1848 року графела ше подїл, же знова зменела долю пенєжку у швец. Обївни смер-

тельнїх Джемс Маршал зос Ельдорада у Калифорниї при будованї єдного мура нашол груду злата. Од теги дївие почалї елико елико злата на брегу цикого океана. Року 1885 одкрїлї злато у Австралиї и южной Африки.

За двецї роки од 1801 до 1810 швец випродуковал злато на 118 милийони 152 тисич дол. У 1910 р. за еден рок достанї го на 445 мїл. 703 тис. дол.

Але шикри тотї богатства отцївалї до державних касох, Шпаници уряди основалї свою бежацу валуту на темелю злата. Вонї куповали шпелїякє злато, а за него плацелї паперово пенєжи. Таким способом вонї абогацивалї своєю каси, а тим цо малї злато, давалї паперово банкноти. Вишло же уряд ма лем надрукованї пенєж а достане злато.

Цо лїжит у основк каждого пенєжа цо його отримувє? Пенєжом може бити камене, черепанки, шалатки шипри, папер або злато; шикко того ма силу так злуго, як длуго людзе, цо себе го даваю з рук до рук, маю цо него вери. Шикки зме видзелї тот процес обеснєнованя најдракших банкнотох подчас войны. Приходзел момент, кед банкнот ставал лем папером а не символом.

Зос економического погляду пенєж є нужнейши як ше дума особито у важкаїшим часу. Зос пенєжом преношкме лектї гоч яки великї богатства зос єдного места на друге. Нощка при помоци телеграфу можкме за малї час пренести пенєжи в єдного краю швета на други.

Преробел
Скубан Самуил.

Зос Руского Нар. Просвїт. Дружтва.

П. П. з Р. Керестура даровал на фонд Р. Новинох 50 Динари

У Дюрдьове нааберано на Храм церкви 1929. року 350 Динари за РНПД-о.

ФЕЛЬТОН

др. А. НАЛИВАЙКО.

Слабосц нервох або неврастения.

„Надїллада тот, хто ма мошлейши нерви (жвїцї).“ (Гинденбург.)

Єст людзох, котри ше вично стараю, бригуку лем о своїм здравю, вше ше боя, да ше не похорею, не умру. Их брига ше централизує у задовольованю своїх захтевох, интересох. Тотї людзе ше чуваю, да не ходза, не робя, не едза як цо вони звикли, не траца од обичног вецей часу нї на яке своєю удовольствие, бо думаю, же то слаби здравле. Чуваю свою енергию, свойо шерцо и зато цожню глїбоку старосц. Але як видзиме, вони су чудни людзе. Хоч би и сцели сами заробиц свой насущнїй хлєб, неспособни су. Несумнїаю у тих людзох воля слаба, бо им ослаблени тотї часци цела,

котри воламе первами, вони нервозни. Защ єст людзох, безрозлично и богати и худобни, цалком противоположней натури. Не чуваю свойо здравле, спойо шерцо, свойо живот. Робя прекомерно и у работи видза єдинствени смисл, єдинствєну циль чловеческого живота. Окрем труда нїч иньше не прицознаю, не видза, не чуку. Иште єдну роботу не довершели, уж ше лапаю до другой и зос висоти своей чужкеї работи цагра на других людзох, судза, думаю, же гевтих труд против их труда мало або нїч не вредзи. Тотї людзе знаю зос живота, же чим чужши бул труд, тим длужни ма буц отиочивок. Ипак не можу, не маю сили волї, да ше заустановля и розберу, у розмаку у своей работи. Таки

людзе вшас ослабля свойо шерцо, постаню инвалиди, неспособни за роботу и вшас умераю. А чом? Зато бо су нервозни.

Єст жени-мацери, котри несумнїво любя спойо дзеци, и знаю, же єст страшна операца хорота: „чарни поки“, на котри кед ше похорею дзеци, з нїх найвекши процент умре. Знаю и тото, же против теї операцей хороти єст лїк: „садзєне покох“. Воли знаю и тото, же од тих дзецох, котри хорую на чарни поки, можу ше обрац теї разней хороти и други здравї дзеци, котри ше з нїма, або до их стварох дотикаю, кед им не садзєни поки. Знаю, же од садзєня покох иште апї єдно дзецко не умарло, лем мало вецей прехорело, и хоч вони шикко тото знаю, ипак од своей волї не су принесц своїо дзеци, да им садза поки. А чом? Зато, бо вони не маю сили волї, да тото сами од себе зробя; нєт у нїх одлучности, да добре діло

робя сами од себе, вони су нервозни.

Єст жени, котри кед су „у таким шоре“ маю велике болєне глави, опухну им не лем ноги, але и лїца. Таки жени маю западєне покруктох. Вони знаю, же при породу, або ище и пред тим, можу добиц „склопци“, а од того можу и умрец; шикко тото знаю, а ипак ше не лїча. Чом? Зато, бо вони хоч и жадаю лїченя, не маю сили воли, не можу ше одлучити на лїченє апї у опасности шмерци. Вони су слабой волї, вони нервозни.

Тоти примери вжати зос живота чудних (нервних) людзох. Могло би ше принєсц и вецей, але досц и тельо. По виду, тотї людзе другираз нїч ше не розликую од здравих людзох. Но розлика мєдзи нїма тота, же таки нервозни людзе, лебо нїч не робя, лебо превитє робя, лебо не робя тото, цо би им требало робити, або робя тото, цо би им не требало ро-

Широм швета

Англия и Русија. Терашня работничка влада у Англији потписала спорозум з большевицку Русију, по котрим убрядкују ше тарговски одношењия медзи обима државама и обецује ше Русији позичка.

Работници у Англији не задовољни зос своју владу, бо гваря, же им скорей лѣтше було и скорей ше достало заробку як тераз.

Винайдзена жем. Даньски природописатель Петерзон пише, же на Гренландији винашол вельки комплекс плодovitей жем, котра ше цага коло 400 км. нука до полуострова.

Умар Штреземан. Познати немецки министр Штреземан нагло умар. Вон припадад християнскей немецкей партији и Немецка ма лем його мудрей политики цзековац, же ше од войни швидко подзвинула.

„Вира апостолах“. Так ше вола нова една вира, котру основал пред 20 роками Др. Бухман. Вира ше найбаржей почала ширити у Англији а тераз и у Индији. Состої ше у тим, же вири ше сходза на вельки собрания и ту явлю висловидую своєю грихи (дабоме, же не шикки). Гваря, же вони у себе чуо силу Духа Св.

Дзецински женидби. Индийски парламент вигласал закон, же хлаштом не шлебно ше женит пред 18 роком а дзичатом одацац пред 14 р. Проци такому закону станули домашни жители бо там бул звичай женидби и медзи 5 и 10 роками живота. Так у Индији ше находзи 475.405 „пар“, котри не маю нище ани 10 роки.

Хто под другим яму копе... Проци краля Аманули у Афганистану дзигол ше познати збойник Габбула. Вон организовад революцију и краљ мушел сцекнуц. Габбула не мал тельо шмелосци, да ше сам преглаши за краля. Медзитим його „приятеле“ ше побунели процив нього и новини пишу, же мушел сцекнуц. За краля Аманулу ше чуо, же прешол на катол. виру.

Наслѣдство чарного богача. Недавно умар у Америци негерски (чарни) богач Делвар и зохабел маеток у вредности од 140 милиони долари. Медзитим ше у Швайцарскей привела до редакцији дзедних новинох жена покойного богача и модлела за помоц, же би могла отпутьовац до Америки и прияц наслѣдство.

Урожай кукурици у Румунији того року ша-

цус ше на 63 милиони д., з чого Румунија треба 35 мил. д., а гевто ше предадо другим державам.

Кед баба ошалі. Шестра бувшого немецкого цара Вилема, котра ма уж 65 роки винчала ше з едним русом емигрантом Зуб-

ковим, котри наверхел 30 роки. Вон ше прелужповал и направел тельо длуства, же бузина принцеца мушела предац шикко своєю доброду и палату, у котрей бивала лем да вицагне зос длуства своього мужа.

1000-рочница св. Вацлава.

Тих днѣох отримую ше у Прагу преслави 1000-рочници памятку св. Вацлава, чешского княза. Нашледник Вратиславив, владал од 924. до 929, кеди Вацлав погинул од уротников, котрим начоле бул його брат Болеслав. На „стол оцов“ пришол млади; було му 18 роки. Но за його влади Чешка ше подзвигла до моцней держави, була спашена од препацци, котра нашла других Славянох. Полапски Славяне ирешадли лем зато, же не прияли християнство. Немци их снѣвали на то, а попри тому и завладовали над нѣма. Св. Вацлав видел едний виход, да не потпадно Чехи под власц немецку лем у тим да прими Христову виру. Ведно з виру прияти були шикки тековини просвѣтни и културни, котри у гевтог час давала лем Церква.

Св. Вацлав през час своього краткого владания воювал вельо. Мушел перис умирити намество, котре було повадзене. По у войни, котру

водзели Немци на младу Чешку державу попушел и плацел данак. Немци би бизовно надвладали и операне Чехох було би им лем на препасц.

Як священикох восточного так лобел и дал шлебоду священиком западного обряду. Розумљиво же з тим була зменшана мержня Немцох, аз котрих добре познате як преганяли славян. Кирила и Методия и их ученикох.

Почитоване давал чешки народ своєюму князюи дораз по шмерци и ватримал го до цешки. У преслави 1000-рочници його трагичней шмерци придружую ше Чехословади шикки, през розлики вири и политического прешведчєня.

У св. Вацлаву патра символ шлебоды народох шикки Славяне и одапаю му чещ. И наша штампа писале о нѣм и похвадьше ше виражела.

С.

Читайце
„РУСКИ НОВИНИ“

бни. И наисце, каждому здравому человеку треба робиц и вон и роби и теди гоч видзи, же при тей работи може умрец. А ест таких нервозних людзох, котри ше боя як од шмерци од обичней работи, други робя през отпочивка, треци кед чезко хори, не лича ше, штварти не даю садзиц поки и т. д.

Медзитим умствена дѣятельносц таких — по виду здравих — людзох нѣяк, — або лем мало ослаблена, але тим баржей ослаблена их воля и то на тельо, же тоти людзе часом — гоч би и жадали — не можю помагач ани сами себе, ани другим людзом, гоч су и у найчезшим положаю их живота. А с чим ше може обьяшнит их слабосц? Лем с тим, же их нерви слаби, хори.

Тота хорота ше виражуе — як цо горе поведзено — у слабосци волї а потом у опцой слабосци цела. Понайвещей у тим отдзелєню цела, у котрим

човек осетя: цепогу, жиму, глад и боль физически, (напр: штухане од ягли), або боль душевну, (напр: смуток, неселосц, радосц, любов).

Тоти отдзелєня человеческого цела — у науки — ше волаю: „нервни систем“. А цо то отдзелєне? Таке отдзелєне е перше — а перше мозог у глави и у грибтеной косци, котри ше волаю: „централни нервни систем“; а потом од мозга — як шпурки — идуци шикки безкровни жилки, котри ше волаю: „периферийни нервни систем“. Шикки тоти жилки ше волаю нервами, зато и их боль ше вола: боль нервох, або нервна хорота, або „неврастения“.

Нет ани едней часточки человеческого цела, у хторей би таки жилки (нерви) не були, и дзе би человек не чувствовал штухане, кед вон живе и находзи ше приясней свидомосци. Так наприклад: нерви ше находза у очох и ми бачиме шве-

тлосц; вони иду до уоох, зато чуем глас, ест их у языку, там осетяме вкус, ест их у носу, там осетяме пах; ест их по шикким месу, по косцох. Таких жиликох, т. е. нервох у чловечим целу ест барз вельо, а таки су мандушки, же их зос шлебодним оком видзит не мож.

До тераз аме ше розознали зос нервним системом, а тераз обьяшнѣмо причину хороти, слабосци и витрошењия нервного система, на кратко: *цо е причина неврастения?*

Причина неврастения ше коренї у обставинох современного живота чловечества. Современн человек еще залапид як цо найвещей може и у работи и у уживаньоох. Його живот подобин гу швички, котра запалєна и гори зос цвох концох. Можеме повесит, человек не жме, але гори, од чого його нервни систем почне слабнут, а у резултату горєня живота появи ше и агорєне нервного система,

а с тим ше появи неврастения.

Але ту ше появи вопрос: чом ипак не шикки людзе неврастения, кед живот человека таки? Зато, бо неврастению маю перше тоти людзе, котрих нервни систем уж од родзєня слаби. Од природы здравого нервного система человек так устроєши, же чим скоро престане на нього вплив чкодливих причинох дораз спади и терха, ягод з гуски вода.

Од природы человек слабого нервного система ипак устроєши. Його душа ше ирєдставя така, як да би ей повэрхносц була покритя зос отпоренима равами, на котри, кед спадне голем дяки мали ирранток, вона го дораз осети. И найменьше дотхнене дораз раздражуе такого нервного человека.

Стого ше видзи, же медзи человеком здравим и неврастеником постой велька розлика.

За цудзи порващок . . . .

Велім нашим людзом остал у смутней успомени керестурски вашар, котри ше отримал 30. септембра того року. Причина того смутку не було ніч инше, на жаль мушине отворено и ясно повесц, лем велька жажда: на лехки способ заробиц пенєж . . .

Познате тим цо дакус путую по швецѣ, же ест по вароших и гайабанох шицляки коцкаре, котри зострома картами (два били и една червеня!), або зострома наперстками замамуною, спрєвєдаю народ за велики суми лєнежох. У вароших их уж добре познаю и варошанє ше им ридко даю спрєвєсц, але вони ламаю лєм неупуцєни народ зєсвалалох. Треба знац, же то нїгда еден сам не бави, але вше су ведно тромє штирмє комїтанїсти, а людзє их не познаю, цо су засєдни и глашнї цо бави дава своїм пайташом да добиваю лєм да замамуня народ; и народ як народ жади лєхкого заробку, да ше спрєвєсц руца по 100, 200 . . . Дипари и по 1000 Дия, на карти и нїгда розуми ше не добива.

Кед уж чловец перши лєнеж страци, жаль му го и дума го назад добиц та руца и вєцєй, вєцєй вше думаючи же добив, а кед то на концу ясно му, же лєм шицко страци. А цо найбаржей замаму-

нює швет то того, же ше каждому видзи, кед дава на карти, же бизовно вин сдигне бо добре зна, же котра червена (цо сїй угел зогнути, лєбо паперик прилїпени на нєй), або под котрим наперстком попер, а стим ше барз спрєвєда, тот хто дава, бо бизовно, же страци, — як цо то и вше ше могло видзи, кед дахто бавел лєбо другого понукал да бани — и место да достал вон страцел гоч бул як бизовни.

Як аме уж спомли у Керестуре на вашаре, зишли ше коло 17 таки коцкаре и робели у вєцєй бандох и на жаль барз омамуњєли народ и то не лєм хлопох, але и жени. — Сигурно нам добре познате, же вельо єври дїнари кинєли зєс керестурского вашару, ва котрима велї людзє, котри ше дали спрєвєсц жалую и буду ище длуго жаловац, бо знаю, же би зпїма вельо добра зрєбїц — а так як да до моря руцєни тот лєнеж.

Тот цо видєл тоги смутни случаї, а и шицки цо знаю за тоги спрєвєсцки опомїнаю шицких наших людзєох, да ше бара чуваю у будуцє тих коцкарох, бо сигурно буду плакац, як и тоги цо уж настрадали, и з тим потвєрди стару руску присловку: „За цудзи порващок, даш и свой ремєнцок!“
Очевидєц.

Зєс наших валалох

Козарац (Босна).

В недєлю 22. IX. видбулєсє тут кїльєйна процесїя до фїлїалної церкви в Марїци, вїдалєнїй 15 км вїд Козарца. Хєч далека була дїрєга, а ше й болєго, бо наперєцного дїя падан дощ, помїмо того народ зїбрав сє на процесїю досїгє числєнно. Окєло 300 душ, т. є. майже всї дорожї парохїялє брєли учасць в процесїї. По дорожї їмал и гарнїм порядку, наперєд дївчата, котїм жїкєт, хлопої и мужї, вїдмєвляючи спїльнє молїтви и спїванїя поболїши цїєнї.

Нашї сусїди муслїманї и православнї з подївом глядєли на процесїю, кажучи, цо такогє ше не видєлї тут нїкогє, бо й дїєсно цє була перша процесїя вїд оснуванїя нашєй парохїї в Козарци.

Процєсїю прозидєл наш мїсцєвий душпаствїр, котрїй вжє передїлїл и кїльєких науках поєснєлє людзїм значїнїя кїльєйного вїдпуєгу и процесїї.

На празнїк Возднїжєнїя Ч. Хрєста, т. є. храм церкви в Козарци, загостїлї до нас з духовнолєю помочїю Впр. о. Лєкочан Еп. Вїкар з Бєлїлуки I Вєч. о. Слєж з Косїєл. Вїрїк прасїтєкїм числєнно до кїльєйної сє. спївїдї. 160 всїх прїялє сє. Прїчасцїє. Най-жє булє всю Богу на славу, а людзїм на спасєнїя!

Подзєкованє.

Прєчаснолєму О. Дїмїтрїку Надєлову, канонїкєшу у Крїжєштох за краснї дар 100 Д. на будову парохїялєного дому у Козарцу сєрдєчно дєкує

Гр.-кат. парохїялєвий уряд
Козарац, Босна.

Д о п и с.

Загреб, септембра.

Пїятомци нашєго семїнару поврацали ше на науки, да заш ошвїжєнї предлужа роботу коло усоверїшованїя душевнїх и духовнїх спїох

талантох, обогачєнїя знанїєм оплємєнєнї шєрцєох; и так да на концу зрадую своїх родїчєох и поглаварєох.

Тєго року як познате не прїмалєо ше лєвих шко-

лярох крєм єдногє. Причина рєзумлїва, кед ше вєжнє, же роки вше чєжнї.

На место прєфекта прїшлєл о. Я. Сєгєдї, котрї прїшлєного року докончєл науки у Римє. У чєшкєй службї ми му жадаємо успїху, Божєй помочї за сєрдєчнє лєвлївосц, котрєй на таких местох вельо трєба.

Мєдзї організацїями Кат. Акцїї думка, да ше нагодом отримованїя Евх. Конгрєсу отримани смотра цалєй Хорв. Кат. Култури, нашла велькє вїтерєсованє. Конгрєс би

ше мал отримац коло штєрєдкє мєшаца Августа 1930. р. — Тєдї би отрималї хорв. Орлї свої слєт, Юг. кат. школярє 25-рочнїцу своєй организациї „Домагой“ и славлєлї би и 25-рочнїцу рєвїлї „Лучи“. Крєм того давали би ше прєдставї, прїгєтовєла би ше вїстава цєрковногє мїстєцтвє, вїстава вїтамлї и другє.

Прєслава би воопцє мала буц велькє манифєстация Католицїзму, мала би указац цо за Хорватох Цєрква зрєбєла и служїц як пропєгандє.

С—п.

Швєточнї Отлєчївок

Недзєля 16.

ЕВАНГ. ОД МАФТЄЯ, ГЛ. XXV.
ЗАЧ. 105.

„Имїлї ушї слїшатї да слїшатї.“

Так ясно — красно, так мїло, так прєсто и єдноставно толкує Исус правду у прїчтї о талантох, цо их подзєслєл чловец рабом своїм, а вєцка з нїма рахунок трїмал, и каждому осудзєл його, же на концу бєшєдї лєм скрїчал: „хто ма уха най слуха“ т. є. то є така правда, же ю каждый можє порозумїц, *хто лєм сцє слухац*. Жє каждый прїял од Бога своїо талантї (дарї), же каждый з нїма длужєн прасїтєц, же каждый будзє одвїт давац, и же каждый прїмє або награду, або кару, — то можє порозумїц або прїяц до шєрца каждый. Благодарєме Бога, же нас таким лєхким спосєбом прїшвїцєл, и улєл нам до шєрцєох вїчнї — божї прасїдї, хторїх ше мамє трїмац, кед сцємє буц шєслївї!

Найсигурнїйши знак правєй лєбовї є то, же кед ше чловец зна прїклонїц гу волї и розуму блїжнєго своїгєго. *Так робя мацєри гу дзєцом своїм*. Вони познаю — так повєсц — думу чада своїгєго, и патра, да му ю *вїполнїя*, Тотє мацєрїнска лєбов, найбаржей на тим швецє досцїгує лєбов Исуса гу нам — грїшнїм людзом. Но, Исусова лєбов гу нам нєспрєковєдзєно вєжнє од каждой мацєрїнскєй лєбовї. Прєто ше

и Исус прїклонїл гу нашим розумом и шєрцєом, и пуцєл ше *гу нам, да нам шицко по дзєкї зрєбї*.

Евангєлїя, то млєко, най-сладшє млєко. То хлєб, найлєпшї хлєб за наймоцнїйшїх и найслабшїх. Евангєлїя каждого задївї, каждого розшвїцї, каждого занєшє. Тєлїо єст у нєй лєбовї, так є вжата зєс глєбїнї нашєй натури, *жє каждого прїдобїс*. Лєм Бог то моглє зрєбїц, кому познато наша натура. Нєт вєцєй такєй кнїжкї на швецє, не булє такогє учїтєлє, цо би знал то порєбїц. Нїхто не познал так нашу натуру, як тот, по котрїм вона создана — Исус Бог. Чловец баржей дума на сєбє, як на другєго, а Бог сцє да го, послухамє, прєто ше прїлагєдає гу нам. Лєм вїчнє Слово (Лєгос) моглє з нашїм язїком вїповєсц шицку лєбов, цо ю Бог чувствєує гу нам. *Евангєлїя є слаткє слово Бога гу шєрцєу и розуму своїгєго дзєцка*. Прєто ше вола *кнїжкє чловєчєствє*. Вона є на спасєнїє каждой душї повєдзєна и напїсана. З каждого шорїка вїходєн огєнї лєбовї божєй гу нашєй душї. Жєна Самарянка, Марїя Магдєлєна, Добрї пастїр, Блуднї сїн, Жєна у прєлєбу влєпєна, стєя у евангєлїї як огнїяна хмарє за знак лєбовї и мїлосєрднїя божєго за шїцкї врємєна. Осудзєнє ма чєсак *лєм пїха и нєпокалнє*.

о. Мїх. Мудрї.

ТАРГОВИНА

Жїто	Дан.	190—195—	Овєс	Дан.	145—147—
Кукурїца	„	150—152—	Мука 0	„	290—305—
Раж	„	150—155—	Мука 2	„	210—215—
Ярєц	„	120—125—	Мука 5	„	240—245—